

УДК 37.011:37.014.55:37.07

Л.О. Гапон

кандидат філологічних наук, методист Тернопільського комунального методичного центру науково-освітніх інновацій і моніторингу, *yuzezhik@gmail.com*

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ МЕТОДИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ СТАНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ

Проблема становлення системи неперервної освіти педагогічних кадрів зумовлена низкою факторів. Серед них – необхідність забезпечення випереджувального розвитку освіти в умовах розвитку інформаційного суспільства та суспільства знань, що характеризується прискореним розвитком технологій, докорінною зміною пріоритетів у вимогах працедавців до потенційних працівників (перевага надається універсальним, ключовим компетентностям), розмаїттям у способах здобуття знань, зростанням ролі неформальної та інформальної освіти тощо [4].

У цих умовах, як зазначено в Концепції «Нова українська школа», «суттєвих змін зазнає процес і зміст підготовки вчителя» [3].

Як зауважує академік І. А. Зязюн, передумовами реалізації принципу неперервності в системі професійної освіти є: інтеграція наукової і практичної підготовки; інституціоналізація варіативних форм нагромадження і представлення громадськості результатів професійного поступу; можливість самовизначення на будь-якому з етапів професійно-особистісного розвитку; створення професійно-розвивального середовища, яке дозволяє вибудовувати індивідуальні освітні траєкторії [2].

Наша мета – висвітлити актуальні аспекти організації методичної діяльності в умовах становлення оновленої системи неперервної освіти на прикладі організації методичної роботи з українськими-словесниками міста Тернополя.

Методична робота з учителями-словесниками спрямована на створення сприятливого особистісно зорієнтованого педагогічного

середовища для формування успішної індивідуальної траєкторії саморозвитку вчителів-словесників. З цією метою впроваджено новітні інтерактивні форми методичної роботи з педагогічними кадрами. Учителів-словесників міста об'єднано в професійну спільноту вчителів української мови та літератури, в рамках якої функціонують: інтерактивна школа сучасного вчителя-словесника; бюро інновацій «Інсайт»; акмеоклуб учителів української мови й літератури; інтегрована кафедра вчителів української мови й учителів іноземних мов «Lingua»; літературно-мистецький арсенал; консалтингова платформа «Must Know».

Ураховуючи глобальні тенденції та сучасні вимоги до розбудови освіти України, методичну роботу з учителями організовувано із застосуванням принципів співтворчості, діалогізму, персоналізації знань, креативно-діяльнісного й особистісно орієнтованого підходів. Також використано «подієве навчання», комунікацію, технологічні проекти, які швидко забезпечують успіх і результат, особистісно значимий вибір.

Представлення громадськості результатів професійного поступу мотивує педагогів і спрямовує на нові професійні досягнення. 11 жовтня 2018 року на засіданні акмеоклубу вчителів-словесників з теми «Професіограма компетентного педагога, або чому варто виходити із зони комфорту» виступила Р. В. Петрокушин, учитель української мови і літератури Тернопільської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №16 імені В. Левицького фіналіст усеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2018». 22 листопада 2018 року в бюро інновацій «Інсайт» креативними техніками ділилися координатори інноваційної діяльності учителів-словесників. 11 лютого 2019 року в бюро інновацій «Інсайт» методичний доробок репрезентували вчителі, яким цього року присвоєно педагогічне звання «учитель-методист». 26 лютого 2019 року проведено STEAM-панораму з досвіду вчителів-словесників Української гімназії імені Івана Франка. 29 березня 2019 року з нагоди святкування Дня філолога подяками управління освіти і науки, грошовими преміями Тернопільської міської організації профспілки працівників освіти і науки та призами видавництва «Підручники і посібники» нагородили 80 педагогів-філологів, які підготували переможців міського етапу

мовно-літературних конкурсів та предметної олімпіади з української мови й літератури.

Значний інтерес у педагогів викликає залучення зіркових спікерів. 29 жовтня 2018 року учителі-словесники міста відвідали майстер-клас заслуженого вчителя України, переможця Всеукраїнського конкурсу «Вчитель року – 2015» Олесі Калинич (Хустська гімназія-інтернат) з теми «Інноваційні методи викладання української мови та літератури». 17 грудня 2018 року лауреат усеукраїнського конкурсу «Вчитель року – 2015» Ганна Новицька (Миколаївський економічний ліцей №2) провела майстер-клас «Позитивне іміджування української літератури»; 6 квітня 2019 року з філологами міста працював експерт Громадської спілки «Освіторія», фіналіст конкурсу Global Teacher Prize Ukraine Юрій Гайдученко (Новопечерська школа, місто Київ).

Обсяг інформації, необхідний для плідної роботи за фахом, невпинно зростає. Вивчений матеріал швидко втрачає актуальність і потребує оновлення. Тому сучасний учитель-словесник повинен використовувати кожен можливість самостійно засвоювати нову інформацію, розвивати щоразу нові вміння та навички, необхідні для виконання професійних обов'язків на високому рівні, зокрема в Інтернет-мережі. В умовах швидкого оновлення інформаційних потоків, інформатизації освіти, що передбачає медіатизацію, комп'ютеризацію, інтелектуалізацію [1, с. 6], слід мотивувати педагогів до використання цифрових інструментів. Тож 22 січня 2019 року проведено методичний консалтинг з теми «Інформаційні технології як засіб інтенсифікації навчального процесу». Учасники заходу разом шукали відповіді на запитання, як і де знайти потрібну інформацію в Інтернет-мережі, наприклад: для підготовки методичних розробок, посібників, статей, виступів на методичних заходах, педрадах, семінарах, конференціях; для підготовки до уроків (наприклад, для урізноманітнення форм роботи); для професійного саморозвитку, підвищення кваліфікації; для забезпечення своєчасної участі у методичних заходах, конкурсах, олімпіадах. Результатом роботи стали такі добірки інтернет-матеріалів, як «Філологічний фейсбук» та «Інструменти вчителя-словесника». 8 лютого 2019 року вчителі-словесники вивчали собливість навчання мови з використанням хмарних технологій:

WordArt, Jigsaw, Puzzle, Padlet, Tricider, StoryJumper, WheelDecide, MeetingWords, Jeopardy, Kahoot. 27 березня 2019 року на модераторському занятті в інтерактивній школі українського словесника з теми «Використання технологій візуалізації на уроках літератури» склали хмари слів, тести, квізи. 6 квітня 2019 року 2019 року філологи під керівництвом Юрія Гайдученка вчилися створювати QR-коди, тестові завдання, спільні презентації, VR- та IR-технології (віртуальну й додаткову реальність). З 2014 року працює сайт учителів української мови й літератури Тернополя (<http://gapon.te.ua>), у 2018 році розроблено три навчальних курси для підвищення кваліфікації українських словесників міста (<http://osvita.te.ua>).

Інтеграція науки і практики з обов'язковою рефлексією соціально-педагогічного досвіду передбачає проведення залучення науковців до проведення інтерактивних методичних заходів. 4 грудня 2018 року відбувся тренінг для вчителів української мови – учасників проекту «Інфо-медіаграмотність: вивчай та розрізняй». Педагоги-словесники працювали під керівництвом доктора педагогічних наук Т. В. Іванової. 4 грудня 2018 року О. С. Боднар, професор кафедри педагогіки та менеджменту освіти Тернопільського національного університету імені В. Гнатюка, доктор педагогічних наук, провела тренінг «Трансфер механізмів комунікаційного менеджменту й риторики процес формування риторичної особистості». 9 квітня 2019 року в інтерактивній школі українського словесника виступила Т. П. Вільчинська, доктор філологічних наук, професор, декан факультету філології і журналістики Тернопільського національного університету імені ім. В. Гнатюка. У методичну пораду «Технологія створення тестів: типи завдань, валідність» запросила Г. В. Бачинська, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри загального мовознавства і слов'янських мов Тернопільського національного університету імені ім. В. Гнатюка.

Потужним інноваційним потенціалом володіють методичні заходи, у яких відбито міжпредметну, міжгалузеву та міжпрофесійну інтеграцію суб'єктів методичної діяльності. 15 листопада 2018 року проведено воркшоп для вчителів української мови, образотворчого мистецтва, музичного мистецтва з теми

«Mindmapping – ефективна візуалізація процесу реалізації наскрізних ліній на уроках». 8 лютого 2019 року відбулося відкриття інтегрованої кафедри учителів української мови й учителів іноземних мов «Lingua». 1 березня 2019 року вчителів української словесності й образотворчого мистецтва проведено майстер-клас із теми «Барви слова у єднанні з акустикою живопису як інструмент розвитку особистості». 18 квітня 2019 року для вчителів української словесності, мистецьких дисциплін, предмета «Захист Вітчизни» відбулося інтерактивне заняття з теми «Комплексні компетентнісно зорієнтовані завдання як засіб формування універсальних навичок XXI століття». 23 квітня 2019 року в бюро інновацій «Інсайт» учителі української мови й літератури, зарубіжної літератури та вчителі математики й інформатики Класичної гімназії репрезентували спільний творчий продукт – інтегрований урок «Використання засобів анімації редактора презентацій MS Power Point на уроці позакласного читання з української та зарубіжної літератури «З любов'ю до дитини»: Е.Е. Шмітт «Оскар і Рожева пані», В.О. Сухомлинський «Казки».

Отже, досвід організації методичної роботи з українськими словесниками міста Тернополя засвідчує, що актуальними аспектами організації методичної діяльності в умовах становлення оновленої системи неперервної освіти є: новітні інтерактивні форми методичної роботи з педагогічними кадрами; орієнтація на «подієве навчання» (представлення громадськості результатів професійного поступу, залучення зіркових спікерів); формування цифрової та мультимодальної (цифрової) компетентностей педагогів; інтеграція науки і практики з обов'язковою рефлексією соціально-педагогічного досвіду; забезпечення міжпредметної, міжгалузевої та міжпрофесійної інтеграції суб'єктів методичного впливу. Результатом організованої методичної діяльності стануть: зміни в структурі суб'єктивного досвіду педагога; поява нових компонентів навиків успішного вирішення професійних проблем; використання засобів педагогічної технології; створення інноваційних індивідуальних моделей концепцій методичної творчості педагогів.

Використана література

1. Галицких Е. О. Интегративная стратегия преподавания методики обучения литературе в системе профессиональной подготовки педагогов // Современная методика преподавания литературы : стратегии развития. Москва, 2017. С. 5–12.
2. Зязюн І.А. Філософія педагогічної якості в системі неперервної освіти. UPL: <http://eprints.zu.edu.ua/853/1/05ziasno.pdf>
3. Нова українська школа: poradnik для вчителя. UPL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news>
4. Концепція розвитку педагогічної освіти. Проект. UPL: <https://www.cuspu.edu.ua/images/>

УДК 378:331.5

Г.В. Зварич

Заступник начальника-начальник відділу реформування освітньої діяльності управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації, vzvarych@gmail.com

ПРОБЛЕМИ МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Одним із пріоритетних напрямів освітньої політики в Україні є інтеграція національної освіти в європейський освітній простір та орієнтація на європейські стандарти якості освіти. Процес входження України в європейський світовий освітній простір зумовив необхідність проведення модернізації змісту освіти в контексті її відповідності до сучасних потреб.

Фундаментом проведення модернізації освіти є децентралізація, тобто процес перерозподілу або диспергування функцій, повноважень, людей або речей від центрального управління. В Україні проходить децентралізація державної влади і владні повноваження та фінансові ресурси делеговані на місцеві